

Este govern està en la legalitat. Jo crec que el president de La Generalitat ho ha explicat molt bé. Clar que estem en la legalitat. Però també estem en la política. I la política el que demanda és que, quan n'hi ha un conflicte, el que s'ha de fer és parlar, parlar. Clar que dintre de la legalitat. Si parlar és el que construïx la legalitat!

Vostés no entenen una cosa, i és que és la democràcia la que permet la llei, i no la llei la que permet la democràcia. Vostés han alterat l'ordre. *(Aplaudiments)* És la democràcia el que permet la llei, el que garantix drets i el que garantix la felicitat de les persones.

La democràcia és prèvia. El dia que vostés sàpiguen això, s'adonaran que la llei és filla de la democràcia, i no al revés. *(Aplaudiments)*

El senyor president:

Moltes gràcies, senyoria.

Senyories, continuem amb la sessió de control. Ara, la pregunta que formularà el síndic del Grup Compromís al president del Consell.

Senyor Ferri, té la paraula per a formular la pregunta.

Senyories...

El senyor Ferri Fayos:

Gràcies, senyor president.

Senyor president de La Generalitat, la veritat és que..., en el meu grup i en el partit Compromís la veritat és que dormim molt bé i molt tranquil·lament, llevat que vinguen uns altres a destorbar la tranquil·litat de la nostra família. *(Aplaudiments)*

I espere i desitge que a la resta de la cambra li passe el mateix, que no hagen d'anar a destorbar-los i que puguen dormir amb la consciència ben tranquil·la.

En esta ocasió, senyor president, li volem preguntar per les mesures per enfortir l'autogovern i la democràcia valenciana. I ho fem quaranta anys després d'aquella històrica manifestació del 9 d'octubre de 1977 en què milers i milers de valencians i valencianes van eixir al carrer a reclamar llibertat, amnistia i estatut d'autonomia.

La meua generació no vam viure aquell 9 d'octubre. Vam viure, sí, el 15-M que va omplir les places i carrers de les nostres ciutats. I ho vam fer també en la «primavera valenciana», que reclamava una educació digna, que es gastaren els diners en centres dignes i no en contractar telefonistes que després no van a treballar. *(Aplaudiments)*

Senyor president..., la nostra democràcia va tocar fons quan es van canviar les idees pels sobres. Per això ara es governa amb idees i tenim ideologia. I sabem que no n'hi ha autogovern sense un finançament just, i per això també eixirem al

carrer a reclamar eixe finançament just i que ens deixen de tractar com a ciutadans de segona.

Altres se'n van de *manifa* a altres territoris, però quan es tracta de defensar els interessos dels valencians es queden així, de braços creuats.

Sabem que no hi ha democràcia amb un 30% de risc de pobresa. Per això en el proper ple parlarem de la llei..., de la renda valenciana d'inclusió. Som el territori on més es destrüïx la pobresa, però també no ens conformem amb això. Per això volem pobresa zero, perquè no hi ha democràcia si n'hi ha pobresa.

Sabem que no hi ha democràcia sense formar ciutadans crítics en aules, en educació de qualitat.

Per cert, tot el nostre suport al professorat i mestres que estan patint els atacs de la dreta més furibunda. *(Aplaudiments)*

Sabem que no hi ha democràcia quan s'empara el masclisme. Per això vam ser el primer territori que va firmar el pacte valencià contra la violència i el masclisme, mentre el govern central retallava en prevenció.

Sabem que no hi ha democràcia sense dones. I per això vam arribar despús-ahir a un acord històric en este parlament, que farà que les dones tinguen garantida la seua presència en els òrgans estatutaris.

Sabem tot açò perquè governem amb la ideologia d'una democràcia forta. Perquè democràcia no és només votar cada quatre anys. Com va dir aquell: «Amb la democràcia se menja. Amb la democràcia s'educa. Amb la democràcia se cura.»

Eixa és la nostra democràcia. Eixa és la democràcia, la que volen retallar amb el nou centralisme. Per això els valencians hem d'estar alerta amb eixa reforma constitucional. Volem estar presents per a fer d'esta democràcia una democràcia més justa i una democràcia més forta.

Eixa democràcia, la nostra democràcia també és la que van atacar els violents el 9 d'octubre. Quaranta anys després d'aquella històrica manifestació en 1977 ens hem de preguntar: «¿Com hem passat de celebrar una expressió d'unitat i alegria com van fer en 1977 a viure una vertadera jornada de vergonya democràtica el passat 9 d'octubre?»

I no només parlem de les agressions feixistes directes que van patir alguns periodistes i alguns joves, i no es va evitar per la falta.... per la falta i l'actuació lamentable de la delegació de govern.

Impedir el dret a manifestació, senyor president, és una vulneració dels drets fonamentals recollits en la Constitució. I sí, senyories, la Constitució no només és l'article 2; la Constitució parla també de drets fonamentals.

No parlem només d'agressions físiques i no només parlem d'este 9 d'octubre. Reiteradament hem vist com en la processó cívica, un acte de més de sis-cents anys, ha sigut ocupada i monopolitzada per grups feixistes que porten simbologia nazi i feixista.

I sí, no els fem cap favor, per favor. Eixos no són valencianistes. Són fei-xis-tes. Són feixistes. Això és el que són. *(Aplaudiments)* Grups que busquen reiteradament impedir que se celebre el nostre dia amb alegria i llibertat. I davant estos atacs a la democràcia, tolerància zero.

Lamentablement hem vist com alguns grups polítics, dies abans d'estos actes, de l'acte del Nou d'Octubre, el principal partit de la dreta diguera –i llig textualment–: «El Nou d'Octubre supone una magnífica ocasió també para parar los pies a Compromís.» ¿Què vol dir això, senyories de la dreta? ¿Què vol dir això, senyories de la dreta?

Els demòcrates, en canvi, sabem que a qui cal para els peus és al feixisme, i que el Nou d'Octubre és un dia per a celebrar tots junts i juntes amb alegria. I a qui cal para els peus és a qui intenta intimidar, per exemple, la família de la política millor valorada d'este país.

No és casualitat, senyora vicepresidenta, assetgen a qui proposa diàleg. Ataquen a qui defensa la democràcia. Intimidem a qui posa trellat en este despropòsit.

Per això, Mònica, volem donar-te les gràcies. Gràcies per la teua valentia, pel teu coratge i, sobretot, pel teu compromís amb la gent desafavorida.

Moltes gràcies. *(Aplaudiments)*

El senyor president:

Moltes gràcies, senyor Ferri.

Senyor president.

El senyor president del Consell:

Moltes gràcies, president.

Gràcies, senyor Ferri.

Efectivament, la manifestació d'octubre de 1977 va traure milers i milers de valencians per demanar junts, amb diferents banderes, el mateix: llibertat, amnistia i estatut d'autonomia.

Jo va ser la primera manifestació que vaig anar en la meua vida. I estic absolutament content de vore que generacions joves actuals tenen el mateix esperit que teníem els joves d'aquell moment.

Per això és veritat que els valencians afrontem este moment històric també i l'hem d'afrontar des de la màxima unitat possible.

En aquells moments va ser possible, perquè cal recordar la història i cal recordar el que passà en aquells moments. En aquells moments, el que passà és que, com s'estava negociant a través dels distints grups polítics en Madrid, el que s'estava és decidint que només hi havia dret a l'autonomia en tres comunitats autònomes, que eren Euskadi, Catalunya i

Galícia. El motiu fonamental és perquè s'anomenaven «nacionalitats històriques». I, ¿com sorgia el nom de nacionalitats històriques? Doncs aquelles que havien arribat a la república a tindre estatut d'autonomia.

Nosaltres, a l'any 1937, teníem l'estatut d'autonomia, s'havia ja plantejat l'estatut d'autonomia, però el que va passar en aquell moment és que efectivament va haver-hi un cop d'estat.

I el que era terrible de la posició que hi havia, quan s'estava negociant la nova Constitució, és que se li donara carta de naturalesa al cop d'estat de Franco. I per això va ser molt important que aconseguíem, i poc a poc s'ha anat aconseguint amb moltes dificultats, en la batalla de València pel mig i tantes altres històries, finalment hem arribat a tindre el sostre competencial màxim, que és el que ens mereixem. I això ha estat un procés difícil, perquè per als valencians tot és difícil. Però és veritat que s'ha aconseguit, i s'ha aconseguit tindre un sostre competencial com el que tenim en estos moments.

I ara, quan es torna a parlar d'un procés de reforma de la Constitució, que, com he dit abans, estic absolutament *(inintel·ligible)* ... que és l'eixida política a la crisi territorial, és evident que els valencians hem de tindre la nostra veu.

I el nou debat sobre la Constitució té dos pilars fonamentals: u, que és evidentment els partits polítics al Congrés dels Diputats –els distints grups polítics, tots els grups polítics–, tots han de participar en este procés i, per una altra banda, estan les comunitats autònomes, que ara ja són una realitat constitucional.

Perquè quan parlem de l'estat, no parlem del Govern d'Espanya. Parlem del Govern d'Espanya, de les institucions de l'estat i de les comunitats autònomes que som estat. I, per tant, ara, quan se reforme la Constitució, les comunitats autònomes ja anem a tindre veu i vot, i aixina ha de ser.

Per tant, efectivament, jo crec que estem en un moment important. Un moment important per als valencians en el qual, a més, no hem de perdre, diguem-ne, el full de ruta, perquè hi ha dos qüestions:

Primera qüestió. Com li vaig dir el dilluns al senyor Montoro, i ahir ell mateix va reafirmar, és una cosa fonamental i bàsica per a anar contribuint a la solució, que no és la solució, però per a anar a contribuir en la solució a la crisi territorial és el sistema de finançament.

I el compromís de la conferència de presidents és que en el 2107 hi hauria un nou model. I s'ha avançat en la comissió d'experts, i ara el que es tracta és que eixe compromís siga realitat.

Per tant, al marge del debat constitucional, al marge del problema de Catalunya, al marge de tot el que hi ha, és evident que nosaltres hem d'avançar, perquè la situació nostra, dels valencians, no pot esperar ja més.

I en eixe sentit també vull dir-li que és molt important que mantinguem el màxim possible la unitat; la unitat en tot allò que ens unix, en tot allò... Si estem d'acord en el nou model i estem d'acord en unes bases del nou model, fem-ho palés

i ajudem tots, cada u en la mesura de les seues possibilitats, perquè això siga possible. I els valencians hem de participar directament en eixe model de reforma de la Constitució.

Cada u pot tindre la seua posició. Jo crec sincerament que la mirada federal és aquella que més s'aproxime als nostres interessos, i és la mirada que pot solucionar de veritat un problema que s'ha encallat perquè no ha tingut l'encaix suficient.

I n'hi han qüestions que cal plantejar clarament com són les llengües en el conjunt de tot l'estat i n'hi han moltes coses que se poden plantejar, i des de posicions diferents evidentment.

Però, mire, la passivitat s'ha demostrat terriblement negativa. La passivitat és una irresponsabilitat davant de la història. I això és el que ara hem de trencar, i jo crec que és positiu que s'avance en un camí de discussió, de debat i que finalment se puga aconseguir una nova reforma de la Constitució.

Nosaltres per eixa part sí que anem a plantejar una sèrie de qüestions. Per exemple, saben vostés que fa vint-i-cinc anys se va celebrar el primer congrés de l'administració valenciana, que es dia «Dels Furs a l'Estatut». Ara La Generalitat tornarà a convocar a novembre els protagonistes polítics, especialistes universitaris, intel·lectuals, a un congrés sobre l'autogovern del poble valencià. Pensem que és una aportació també per *resetejar* el nostre autogovern i vore de quina manera podem ser més útils als ciutadans en una societat socialment avançada, una societat inclusiva, una societat en què ningú se senta al marge. Eixe és el nostre compromís.

Gràcies. *(Aplaudiments)*

El senyor president:

Moltes gràcies, president.

Senyories, continuem amb la sessió de control. Ara amb la pregunta que formula el síndic del Grup Podemos-Podem, il·lustre diputat Antonio Estañ.

El senyor Estañ García:

Gràcies, president.

El senyor president:

Prenga el seu temps, senyor Estañ; quan vosté vullga.

El senyor Estañ García:

Como tener que condenar la violencia, tener que condenar el fascismo desde esta cámara me parece una perogrullada, pues voy a condenar la equidistancia que les envientona y que les hace sentir impunes durante estos días. *(Aplaudiments)*

Es evidente que estamos atravesando una crisis territorial, convertida ya en una crisis de estado, que ha pasado por diversas etapas, incluso una epistolar y que ha llamado la atención de la comunidad internacional, tanto por lo insólito de la incapacidad política para dar una solución democrática a un conflicto de carácter político, pero también por la deriva autoritaria del gobierno, con actuaciones condenadas por organismos internacionales, ayer Amnistía Internacional, anteaer Human Rights Watch, mañana a saber.

En este contexto se anunció por parte del Partido Socialista y del Partido Popular una reforma constitucional, de la que hemos hoy hablado, vía comisión territorial, previsiblemente a cambio de apoyar al 155, convocar elecciones en Cataluña y volver a la casilla de salida.

Y lo preocupante de esto no es que se piense que el partido incapaz de reconocer la plurinacionalidad y que nos está llevando a un modelo a la turca sea una solución y no un multiplicador de independentismo, como ha sido hasta ahora. Lo preocupante de esto no solo es la experiencia de la última reforma constitucional que supuso entregar nuestro país y nuestros derechos a los intereses financieros. Lo preocupante no solo es que una comisión como tal, como parece que está planteando, no vaya a servir para solucionar el problema territorial y el conflicto catalán, sino para plantear una reforma insuficiente, que no cuente de nuevo con la ciudadanía.

Lo preocupante, y por lo que le preguntamos hoy, es que en un momento de crisis, que no solo tiene que ver con Cataluña, sino con nuestro marco democrático y político que se va estrechando, las necesidades de la Comunitat Valenciana se encuentren una vez más fuera de juego. Y que la oportunidad que tenemos de impulsar un cambio institucional que no solo se ocupe de parte del problema territorial, sino también de la crisis social, de la crisis institucional, se haga al margen de la ciudadanía y especialmente al margen de los intereses de los valencianos y valencianas.

Por eso le preguntamos cómo encaja este pacto con el Partido Popular, con las necesarias y repetidas necesidades de nuestro territorio al marco estatal; si esto supone renunciar a nuestra capacidad y nuestra competencia de proponer reformas desde esta cámara y también renunciar a la posibilidad de liderar desde aquí la creación de un país más democrático, más justo y del que nadie se quiera marchar. *(Aplaudiments)*

El senyor president:

Moltes gràcies, senyor Estañ.

Li contestarà el president del Consell.

El senyor president del Consell:

Muchas gracias, presidente.

Gracias, señor Estañ.